

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2024/25:36

Fredagen den 13 juni

§ 1 Sysselsättningsfrågor, socialpolitiska frågor, hälso- och sjukvårdsfrågor samt konsumentfrågor

Statsrådet Acko Ankarberg Johansson

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor den 2–3 december 2024

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor den 19–20 juni 2025

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Hjärtligt välkomna till dagens sammanträde med EU-nämnden. Vi börjar med hälso- och sjukvårdsfrågorna, och vi säger välkommen till statsrådet Acko Ankarberg Johansson och medarbetare. Jag lämnar ordet till statsrådet för en återrapport.

Anf. 2 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD):

Det är en återrapport från mötet den 2–3 december som rörde både arbetsmarknadsministrar och social- och hälsoministrar, och jag var där på hälsodelen.

Nämnden har fått en skriftlig rapport, och jag svarar gärna på frågor.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Ingen begär ordet, och vi tackar för informationen.

Vi kommer in på rådsdagordningens punkt 10, Rättsakten om kritiska läkemedel.

Anf. 4 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD):

Herr ordförande! Kommissionen presenterade den 11 mars ett förslag till ramverk för att stärka försörjningstryggheten och tillgängligheten inom EU för kritiska läkemedel. Förslaget omfattar en ny förordning som kompletterar befintlig lagstiftning samt den pågående översynen av EU:s läkemedelslagstiftning.

Jag har överlagt dessa frågor i socialutskottet i april månad.

Vid rådsmötet förväntas en riktlinjedebatt om förslaget, och det är den första och inledande diskussionen om förslaget som ska behandlas i rådsarbetsgruppen under sommaren. Inför debatten har ordförandeskapet skickat ut diskussionsfrågor, och de handlar om vilka delar i förslaget

medlemsstaterna ser som mest effektiva för att säkra tillgång till kritiska läkemedel, eventuella förbättringsförslag och vilka prioriteringar medlemsländerna har.

Om ordföranden vill går jag nu över till att samråda om regeringens förslag till ståndpunkt.

Regeringen välkomnar en diskussion om förslaget till förordning om kritiska läkemedel. Förslaget är ett viktigt steg för att minska brist-situationer och öka beredskapen. Regeringen ställer sig bakom de övergripande målen att stärka försörjningstryggheten och tillgången till kritiska läkemedel inom EU. Regeringen avser att i diskussionen särskilt lyfta fram vikten av frågor som rör bristsituationer, arbete mot antimikrobiell resistens, AMR, miljöhänsyn i läkemedelstillverkningen, att stärka den europeiska läkemedelsindustrins konkurrenskraft och innovationskapacitet samt regelförenklningar.

Vidare avser regeringen att framföra att det är av vikt att ett nytt regelverk tillgodoser både behovet av och tillgång till läkemedel till överkomliga priser och företagets behov av en förutsägbar regulatorisk miljö. Regelverket bör vara förutsägbart, transparent och tydligt utformat för att få med forskning, utveckling, innovation och produktion inom EU.

Regeringen avser även att lyfta fram att de läkemedel som produceras inom strategiska projekt om så behövs ska tillhandahållas i samtliga medlemsstater på ett rättvist sätt i förhållande till behov.

Regeringen avser att framföra vikten av att regelverket är enkelt att tillämpa för upphandlande myndigheter och att det så långt möjligt är samstämmigt med upphandlingsdirektivens begreppsanvändning.

Regeringen avser att understryka vikten av att fördelningen av befogenheter mellan EU och medlemsstater respekteras, är väl avvägda och inte går utöver vad som är nödvändigt för att uppnå syftena med förslaget, bland annat när det gäller hälsofrågor och fysisk planering.

Anf. 5 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi tar oss vidare till dagordningspunkt 13, Övriga frågor, 13 aa, 13 ab och 13 b.

Anf. 6 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD):

Herr ordförande! Under Övriga frågor vid mötet har vi anmält att vi vill lyfta upp frågan om gränsöverskridande användning av könsceller.

De etiska råden i Danmark, Norge, Sverige och Finland efterlyser i ett yttrande en internationell begränsning av antalet barn som en enskild könscellsdonator kan ge upphov till. Yttrandet från dessa sker mot bakgrund av den ökande efterfrågan på spermie- och äggdonation över gränserna i Europa, vilket väcker etiska och juridiska frågor.

En särskilt angelägen fråga menar dessa råd är avsaknaden av internationella bestämmelser för hur många barn en donator kan ge upphov till över gränserna. Regeringen delar rådets oro och vill lyfta frågan i rådet.

Under de senaste decennierna har antalet barn som föds med hjälp av spermie- och äggdonation ökat markant i Europa. Ökningen beror till stor del på lagändringar i många länder, som har utvidgat tillgången till assisterad befruktning till att omfatta samkönade kvinnliga par och

ensamstående kvinnor vid sidan av olikkönade par. En annan bidragande faktor är en generellt minskad fertilitet och trenden att bilda familj senare i livet. Flera europeiska länder har haft svårt att rekrytera tillräckligt många donatorer inom landet för att möta den växande efterfrågan på könsceller, vilket har lett till att man har förlitat sig på kommersiella ägg- och spermiebanker som exporterar könsceller internationellt.

Många europeiska länder har nationella bestämmelser som begränsar antalet barn per donator, men det finns för närvarande inga internationella bestämmelser som reglerar antalet barn som en donator kan ge upphov till över gränserna.

Vid rådsmötet avser regeringen att lyfta upp frågan om gränsöverskridande användning av könsceller och hur de problem som uppstår till följd av detta kan hanteras gemensamt. Jag är alldeles säker på att EU-nämnden är medveten om de beslut som regeringen har fattat för att säkra att vi har bra register i Sverige.

Anf. 7 ANNA VIKSTRÖM (S):

Jag tackar statsrådet för informationen. Det här är intressant och viktigt. I underlaget står det att det här sker med stöd av Belgien. Finns mer att säga om stöd från andra länder? Annars ser jag fram emot att få en rapport i socialutskottet om utvecklingen.

Anf. 8 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD):

I nuläget är det Belgien, men vi vet nog att Frankrike, Ungern, Spanien och möjligen Finland har anmält intresse.

Jag tog upp frågan vid Nordiska ministerrådsmötet tidigare i våras. Även där togs den upp som en övrig fråga. De kände till frågan, men det var inte så att de vid sittande bord sa att de är med. De sa att de gärna vill stödja att vi pratar om frågan eftersom de inser vilka problem som kan uppstå. Det är en fantastisk funktion, men den kan ge problem om det inte finns regler och register.

Jag uppfattar att vi kommer att få fler länder som ansluter sig. Ordningen är sådan att de ibland ansluter sig samma dag vid mötet.

Jag ser fram emot mötet, och jag återkommer gärna till socialutskottet och berättar om vad som hände.

Anf. 9 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Anf. 10 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD):

Om det är möjligt vill jag ge EU-nämnden en kort återrapportering om läkemedelspaketet.

(ORDFÖRANDEN: Ja, var såg god!)

Det har gått en lång tid med denna fråga; drygt två år sedan kommissionen lämnade sitt förslag. Jag tror att nämnden är medveten om de stora motsättningar som har varit och även Sveriges arbete för att driva på – av två skäl.

Det ena ska vara förutsägbar lagstiftning. Om ett läkemedel ska sättas på marknaden i Europa måste man veta vilka regler som gäller så att man kan räkna på det – inte att det är olika bedömningar.

Det andra skälet är att reglerna inte ska bara vara förutsägbara utan även goda för att kunna sätta innovationer på marknaden. Det har varit kommissionens förslag att korta dataskyddet från åtta år till sex år, vilket i praktiken innebär att det är svårt att få lönsamhet i de produkter man skulle ha placerat i Europa.

Vi har fört en kamp och fått gott stöd av många länder, men vi hade ingen majoritet i antal länder. Det har hela tiden varit en kamp för att med hjälp av argument komma med förslag. När Coreper fattade beslut förra veckan kunde vi se att vi kunde behålla vår linje. Sveriges linje har alltså vunnit bifall; oförändrat dataskydd på åtta år. I många andra frågor, särskilt AMR, handlar det om en voucher, att betala för att ha tillgång till antibiotika men inte använda det – enkelt uttryckt. Det är något vi har prövat i Sverige, och det har varit framgångsrikt. Och vi vill gärna att alla länder i EU jobbar med detta.

Nu är detta inte ett optimalt förslag, men det är ett första steg mot att arbeta mer effektivt med AMR inom EU.

Sedan finns två punkter där vi ännu inte är nöjda, men vi hoppas att arbetet i triloggen kommer att lösa ut dem. Jag uppfattar att parlamentet står nära Sverige, och jag ser fram emot triloggen i parlamentet. Den kommer att starta snart, men ni vet att de första mötena handlar mer om att känna på varandra och se läget. Vi kommer att återrapportera till socialutskottet när vi vet läget.

Anf. 11 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar så mycket för medverkan vid dagens sammanträde, önskar trevlig helg och lycka till på rådet.

Återrapport från informellt ministermöte den 24–25 mars 2025

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor den 19–20 juni 2025

Anf. 12 ORDFÖRANDEN:

Vi har rört oss vidare i schemat, och vi hälsar socialminister Jakob Forssmed med medarbetare hjärtligt välkomna. Vi är fortfarande på hälso- och sjukvårdsfrågor, och vi börjar med en återrapport.

Anf. 13 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Herr ordförande! Det är roligt att vara här och träffa nämnden.

Den 24–25 mars hölls det informellt hälsoministermöte i Warszawa, och det var ett bra möte. Jag hänvisar ändå till den skriftliga rapporten från mötet, och jag kan förstås svara på frågor

Anf. 14 ORDFÖRANDEN:

Ingen begär ordet, och vi tackar så mycket för informationen.

Vi tar oss in på rådsdagordningens punkt 11, Slutsatser om främjande och skydd av barns och ungdomars psykiska hälsa i den digitala tidsåldern.

Anf. 15 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Herr ordförande! Den 28 februari presenterade det polska ordförandeskapet ett utkast till rådsslutsatser, som särskilt lyfte fram digitala teknikers effekter på barns och ungas psykiska hälsa. Rådsslutsatserna lyfter fram att både användning av digitala tjänster och dess innehåll riskerar att få negativ påverkan på barns och ungas psykiska hälsa. Barn i utsatta situationer kan vara extra sårbara, och därav behöver särskild hänsyn tas till dessa barn.

I rådsslutsatserna uppmanas medlemsstaterna bland annat att arbeta för att fördröja yngre barns tillgång till digitala tekniker och att motverka en omfattande användning bland skolbarn och äldre barn. Medlemsstaterna uppmanas därutöver att överväga olika förebyggande åtgärder, till exempel åldersverifieringsprocesser där så är lämpligt för att skydda barn från bland annat beroendeframkallande design och personlig marknadsföring. Vidare uppmanas både medlemsstaterna och kommissionen att bland annat upprätthålla reglerna som fastställts i DSA och andra regelverk som bidrar till att skydda barn och unga online.

Med det går jag över till att samråda om regeringens förslag till svensk standpunkt.

Regeringen avser att ställa sig bakom ett godkännande av rådsslutsatserna om främjande och skydd av barns och ungdomars psykiska hälsa i den digitala tidsåldern.

Regeringens förslag till standpunkt återfinns i sin helhet i det underlag som har delats med ledamöterna inför sammanträdet.

Anf. 16 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 12, EU:s åtgärder för förebyggande, inbegripet minskning av tobaks- och alkoholkonsumtion.

Anf. 17 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Herr ordförande! Vid rådets möte väntas ett åsiktsutbyte hållas om förebyggande folkhälsoåtgärder på EU-nivå, inklusive åtgärder för att reducera tobaks- och alkoholkonsumtion. I bakgrundsnoten konstateras att behovet av att vidta åtgärder för att förebygga sjukdomar och arbeta hälsofrämjande blivit alltmer akut.

Vidare pekar vetenskapliga rön i allt högre utsträckning på det stora sociala och ekonomiska värdet av att stärka folkhälsan. Därtill anges i noten att det är nödvändigt att systematiskt stärka samarbetet mellan medlemsstaterna för att minska effekterna av negativa hälsofaktorer.

Fokus för diskussionen väntas vara medlemsstaternas syn på vilka frågor som ska prioriteras inom folkhälsopolitiken på EU-nivå kommande år samt vilka åtgärder som bör genomföras på EU-nivå. Ministrarna väntas därtill diskutera vilka åtgärder som bör vidtas inom EU och mellan medlemsstaterna för att stärka det institutionella samarbetet när det gäller förebyggande av sjukdomar och hälsofrämjande arbete.

Jag går nu över till att samråda om regeringens förslag till svensk ståndpunkt.

Regeringen avser att vid åsiktsutbytet framhålla att det är särskilt viktigt att på europeisk nivå vidta åtgärder för att motverka antimikrobiell resistens, bekämpa cancer, främja psykisk hälsa samt säkerställa EU:s motståndskraft mot gränsöverskridande hälsohot och beredskap inför framtida kriser. Regeringen avser därtill betona att även den digitala medieanvändningens påverkan på barns och ungas hälsa är en av vår tids stora utmaningar.

Regeringen avser i diskussionen även lyfta att skador orsakade av bruk av alkohol, tobak och nikotin bör motverkas, samt att skydd av barn och unga är särskilt prioriterat. Regeringen avser betona att EU:s tobaksreglering är ett viktigt verktyg för att värna om folkhälsan i Europa samt att åtgärder på tobaksområdet bör vara proportionerliga och syfta till att skydda känsliga grupper såsom barn och unga.

Regeringens förslag till ståndpunkt återfinns i sin helhet i det underlag som delats med ledamöterna inför sammanträdet.

Anf. 18 ANNA VIKSTRÖM (S):

Jag har en fråga angående om den digitala medieanvändningens påverkan på barns och ungas hälsa också omfattar fysisk hälsa och rörelse. I det förra ärendet togs ju kopplingen till den psykiska hälsan upp. Jag vill bara ställa en kontrollfråga om huruvida det även omfattar fysisk hälsa. Hur tänker statsrådet gällande det?

Anf. 19 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

För mig är det helt uppenbart att det också handlar om den fysiska hälsan.

Till att börja med är det inte så lätt att separera dessa, eftersom de påverkar varandra. Stillasittandet är dock en enorm konsekvens av sociala medier och den höga skärmtiden. Det råder ingen tvekan om att detta också inkluderar den fysiska hälsan.

Huvuddelen ligger väl däremot på det psykiska därför att det både handlar om påverkan på sömnen och det skadliga innehållet med de ständiga jämförelserna och att man hamnar i mer och mer extremt innehåll. Detta har en kraftig påverkan. Det påverkar även den fysiska hälsan, så ledamoten har en bra poäng där.

Anf. 20 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi tar oss vidare till dagordningspunkterna 13 Charlie och 13 Echo. Ni hör att jag har övergått till Natonomenklaturen nu när vi har blivit medlemmar. Det är väldigt internationellt.

Anf. 21 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Nu blev jag helt förvirrad här av den nya nomenklaturen. Jag ber om ursäkt för det. Jag är fortfarande inte helt fullt ut Natoanpassad.

Herr ordförande! Jag har ingenting särskilt att ta upp när det gäller dagordningspunkten övriga frågor. Jag svarar dock gärna på eventuella frågor från olika typer av Natomedlemmar.

Anf. 22 ORDFÖRANDEN:

Jag noterar att Natos sociala dimensioner kanske ännu inte är så välutvecklade. Vi tackar för informationen och önskar lycka till vid rådsmötet och trevlig helg!

Anf. 23 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Jag önskar detsamma till ordföranden och nämndens ledamöter!

§ 3 Sysselsättningsfrågor, socialpolitiska frågor, hälso- och sjukvårdsfrågor samt konsumentfrågor
Statssekreterare Katarina Lundahl

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor 10 mars 2025

Återrapport från informellt ministermöte den 14–15 april 2025

Återrapport från informellt ministermöte den 15–16 april 2025

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor den 19–20 juni 2025

Anf. 24 ORDFÖRANDEN:

Det delas nu ut ett dokument som hör till dagordningspunkt 5 Charlie. Det är alltså terminen, och det är ett nytt dokument som har kommit som vi delar ut på borden.

Vi övergår till att fokusera på sysselsättningsfrågor och socialpolitiska frågor. Med oss har vi statssekreterare Katarina Lundahl med medarbetare. Vi hälsar dem hjärtligt välkomna!

Vi ställer frågan till statssekreteraren om vi möjligen har återrapport.

Anf. 25 Statssekreterare KATARINA LUNDAHL:

Jag har ingenting mer att tillägga när det gäller föregående rådsmöten.

Anf. 26 ORDFÖRANDEN:

Jag hänvisar till det utdelade underlaget och tackar så mycket för informationen.

Då kommer vi till rådsdagordningens punkt 3, Praktikantdirektivet.

Anf. 27 Statssekreterare KATARINA LUNDAHL:

När det gäller det aktuella rådsmötet den 19 juni vill jag börja med att informera och samråda om dagordningspunkt 3. Det är en beslutspunkt. Det polska ordförandeskapet har satt upp direktivet om stärkta arbetsvillkor för praktikanter för beslut om allmän riktlinje.

Direktivet har behandlats sedan januari 2024. Överläggning med EU-nämnden skedde senast den 29 november 2024, inför att förslaget i december förra året var uppe för beslut på Epsco. Sverige kunde då ställa sig bakom det ungerska förslaget till allmän riktlinje. Dock nåddes inte tillräcklig majoritet då. Förslaget har under det polska ordförandeskapet fortsatt behandlats under våren.

Det polska ordförandeskapet har tagit en mer ambitiös inriktning jämfört med det ungerska, vilket har resulterat i ett komplicerat och utvidgat tillämpningsområde. Praktik inom arbetsmarknadspolitiken omfattas nu av de delar av direktivet som rör kontroll och efterlevnad.

Det ändrade tillämpningsområdet gör direktivet som sagt mer komplicerat. Det faktum att praktik inom ramen för arbetsmarknadspolitiska program som redan är under statlig reglering och kontroll får ytterligare reglering att förhålla sig till riskerar att skapa en omotiverad administrativ börda.

Detta kan motverka och fördyra medlemsstaternas möjligheter att behålla och vidta åtgärder för att säkra kompetensförsörjning, inklusive insatser för återgång i arbeten. Det är svårbedömt huruvida det finns en tillräcklig majoritet i rådet för att godkänna förslaget. Inkluderandet av praktik inom arbetsmarknadspolitiken har på teknisk nivå mötts av invändningar från en blockerande minoritet.

För det fall att nytt förslag lämnas – inför eller vid rådsmötet – som innebär att praktik inom arbetsmarknadspolitiken undantas från direktivets tillämpningsområde bedöms de risker regeringen sett med förslaget vara hanterade.

Jag kan notera att det förslag som det polska ordförandeskapet har lämnat i övrigt gått i rätt riktning i jämförelse med kommissionens förslag och i förhållande till den i arbetsmarknadsutskottet förankrade svenska ståndpunkten.

Vad gäller direktivförslagets princip om ickediskriminering återfinns fortsatt den artikel som tillkom under det ungerska ordförandeskapet och som rör utrymme för arbetsmarknadens parter att reglera villkor genom kollektivavtal.

Från vårens behandling i rådet finns nu en text som jämfört med kommissionens förslag öppnar för mer flexibilitet när det gäller bestämmelser om tillsyn och kontroll, vilket förbättrar möjligheten att kunna anpassa detta till olika nationella kontexter.

Regeringen föreslår därför följande ståndpunkt: Med utgångspunkt i den överlagda ståndpunkten och vad som däri anges om risken att motverka och fördyra medlemsstaternas möjligheter att behålla och vidta åtgärder för att säkra kompetensförsörjning, inklusive insatser för återgång till arbete, föreslår regeringen att Sverige vid rådsmötet inte ställer sig bakom ett antagande av förslaget till rådets allmänna riktlinje.

Förutsatt att ett nytt förslag lämnas inför eller vid rådsmötet, som innebär att praktik inom arbetsmarknadspolitiken undantas från direktivets tillämpningsområde, bedöms i stället ovanstående risker vara hanterade. I sådant fall, och då med utgångspunkt i den överlagda ståndpunkten och vad som däri anges om vikten av att värna den svenska arbetsmarknadsmodellen, att respektera det nationella handlingsutrymmet för kompetensförsörjning, utbildning och tillgång till social trygghet samt respekten för arbetsmarknadens parter autonomi, föreslår regeringen att Sverige vid rådsmötet ställer sig bakom ett antagande av förslaget till rådets allmänna riktlinje.

Anf. 28 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Det låter som en klok hantering av denna fråga. Min fråga är: Hur meddelas riksdagen vilken av vägarna regeringen kommer att ta? Blir det bara som en A-punkt? Jag frågar detta för min egen kunskaps skull, eftersom det antingen kan bli att vi säger nej eller att vi säger ja.

Anf. 29 ORDFÖRANDEN:

Ni söker mandat för båda, eller hur? Då kommer det ju inget meddelande, utan då har regeringen båda möjligheterna och sedan kommer det i återrapporten. Stämmer det?

Anf. 30 Statssekreterare KATARINA LUNDAHL:

Ja precis, det är vid återrapporten ni får information om hur det blev.

Anf. 31 ORDFÖRANDEN:

Då har vi klarlagt det. Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Direktivet om genomförande av principen om likabehandling (artikel 19).

Anf. 32 Statssekreterare KATARINA LUNDAHL:

På rådsmötet väntas även direktivet om likabehandling, artikel 19, det så kallade antidiskrimineringsdirektivet, komma upp för en riktlinjediskussion samt lägesrapport.

Som bekant har detta direktiv förhandlats under lång tid – ända sedan 2008. Det innehåller bestämmelser om skydd mot diskriminering som har samband med grunderna funktionsnedsättning, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller ålder.

Sverige har varit positivt till förslaget sedan det presenterades. Kommissionen aviserade i sitt arbetsprogram för år 2025 att den har för avsikt att dra tillbaka förslaget om inte rådet kan komma till beslut i närtid. De har samtidigt signalerat att de alltså är positivt inställda till direktivet och att det är upp till medlemsstaterna i rådet att avsluta förhandlingarna.

I förberedelserna inför mötet har det framkommit att Tjeckien fortfarande är negativt inställt samtidigt som Italien och Tyskland ännu inte har intagit en position.

Som jag nämnt har det polska ordförandeskapet nu satt upp direktivet för en riktlinjediskussion. Syftet med diskussionen är att klarlägga om det finns förutsättningar för att avsluta dessa förhandlingar.

Det är välkommet att frågan kommer upp på politisk nivå för ställningstagande – särskilt sett i ljuset av den nya tyska regeringens tillträde och aviseringen av ett potentiellt tillbakadragande av förslaget från kommissionen.

Regeringen välkomnar diskussionen och avser att framföra att det är viktigt med ett enhetligt EU-rättsligt skydd mot diskriminering och att det liggande förslaget till direktiv är redo för antagande. Regeringen anser att ett sådant beslut bör fattas snarast. Om detta inte skulle vara möjligt till följd av att en eller flera medlemsstater motsätter sig ett antagande anser regeringen att en närmare analys av de alternativ som står till buds krävs före det att ytterligare steg tas.

Anf. 33 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Jag stöder helt och fullt synen på vikten av att direktivet kommer på plats.

Jag vill återigen bara ställa en kontrollfråga. Om det nu inte blir så, och man ska ta någon annan väg framåt, får vi väl ändå förutsätta att man kommer tillbaka inför framtida ministerrådsmöten eller så?

Anf. 34 Statssekreterare KATARINA LUNDAHL:

Absolut! Det kommer vi att göra.

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5 a, Den europeiska planeringsterminen 2025.

Anf. 36 Statssekreterare KATARINA LUNDAHL:

Under rådsmötet väntas även på sedvanligt sätt den europeiska planeringsterminen för 2025 behandlas. Under dagordningspunkt 5 a väntas en riktlinjediskussion med rubriken Från principer till framsteg: den nya handlingsplanen för den europeiska pelaren för sociala rättigheter och den första strategin för fattigdomsbekämpning.

Det här är en sedvanlig riktlinjediskussion i bemärkelsen att Epsco alltid vid sitt möte i juni håller en diskussion om sysselsättnings- och socialpolitiska aspekter i den europeiska planeringsterminen. Den mer precisa inriktningen varierar något från gång till gång.

Regeringen avser att i diskussionen lyfta fram att initiativ och åtgärder inom det sysselsättnings- och socialpolitiska området bör bidra till att stärka Europas konkurrenskraft. Respekt för välfungerande arbetsmarknadsmodeller, jämlika och jämställda möjligheter till deltagande på arbetsmarknaden och social dialog är viktigt för omställning på arbetsmarknaden och därmed för konkurrenskraften.

Avseende genomförande av den europeiska pelaren för sociala rättigheter har mycket redan gjorts, inte minst genom integrering i den europeiska planeringsterminen. Fokus bör ligga på att implementera det som redan är på plats och inte på nya åtgärder. Utrymme ska ges för medlemsstaterna att utforma reformer utifrån nationell kontext.

Regeringen anser att det är av betydelse att medlemsstaterna arbetar för att minska antalet personer i risk för fattigdom eller social utestängning. I sammanhanget betonar regeringen behovet av en tvärsektoriell ansats och understryker behovet av åtgärder som stöder individers deltagande på arbetsmarknaden.

En central utgångspunkt för regeringen är respekt för fördelningen av befogenheter mellan EU och medlemsstaterna, nationella system avseende arbetsmarknad och sociala frågor och på skatte- och utbildningsområdet samt för principerna om subsidiaritet och proportionalitet.

Det är viktigt att den europeiska planeringsterminen fokuserar på de övergripande målen för att säkerställa sunda offentliga finanser, förebygga och korrigera makroekonomiska obalanser och främja hållbar och inkluderande ekonomisk tillväxt och fungerande arbetsmarknader.

Anf. 37 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5 b, Vårpaketet.

Anf. 38 Statssekreterare KATARINA LUNDAHL:

Punkt 5 b är en informationspunkt. Här förväntas kommissionen presentera sitt så kallade vårpaket, som publicerades den 4 juni.

Vårpaketet innehåller i likhet med tidigare år bland annat förslag till landsspecifika rekommendationer, landrapporter och det årliga förslaget

om att bibehålla eller revidera sysselsättningsriktlinjerna. I år innebär förslaget att riktlinjerna bibehålls oförändrade.

Vårpaketet presenteras i år ett par veckor senare än normalt. Anledningen till förseningen är att det finanspolitiska ramverket i EU reformerades förra året, vilket har inneburit merarbete för kommissionen nu på våren.

Anf. 39 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar så mycket för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5 c, Övergripande not om landsspecifika rekommendationer.

Anf. 40 Statssekreterare KATARINA LUNDAHL:

Jag går nu över till dagordningspunkt 5 c, som utgör en beslutspunkt.

Här förväntas Epscorådet godkänna de sysselsättnings- och socialpolitiska delarna av en övergripande not om de landsspecifika rekommendationerna för 2025.

Den övergripande noten tas fram mot bakgrund av att vårpaketet har publicerats senare än vanligt i år, som jag nämnde, och att ett underlag behöver hinna tas fram inför Europeiska rådets möte i slutet av juni. Ett vanligt år hinner Epsco och Ekofin behandla de landsspecifika rekommendationerna mer i detalj före Europeiska rådets möten. I år blir det i stället mer övergripande inspel.

Den övergripande noten godkänns i Epsco när det gäller de sysselsättnings- och socialpolitiska delarna den 19 juni och i Ekofin när det gäller de ekonomiska och finanspolitiska delarna den 20 juni inför Europeiska rådet den 26 och 27 juni.

Regeringen står bakom den övergripande noten om de landsspecifika rekommendationerna.

Anf. 41 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5 d, Bedömning av 2025 års landsspecifika rekommendationer och av genomförandet av 2024 års landsspecifika rekommendationer: yttrande från sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd.

Anf. 42 Statssekreterare KATARINA LUNDAHL:

Dagordningspunkt 5 d innehåller en årlig återkommande punkt där Epsco väntas godkänna ett gemensamt yttrande från sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd.

Yttrandet innehåller en sammanfattning av kommitténs granskning av medlemsstaternas nationella åtgärder på det sysselsättnings- och socialpolitiska området i syfte att följa upp förra årets landsspecifika rekommendationer samt vissa övergripande noteringar avseende årets rekommendationer och process.

Regeringen står bakom att yttrandet från sysselsättningskommittén och kommittén för socialt skydd godkänns.

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5 e, Bidrag till de sysselsättnings- och socialpolitiska aspekterna i de landsspecifika rekommendationerna: rekommendationer om varje medlemsstats ekonomiska politik, socialpolitik, sysselsättningspolitik, strukturpolitik och budgetpolitik. Detta är alltså inte någon liten punkt!

Anf. 44 Statssekreterare KATARINA LUNDAHL:

Nej, precis! Det här är en beslutspunkt där rådet väntas godkänna sysselsättnings- och socialpolitiska delar av de landsspecifika rekommendationerna.

Regeringen stöder att de landsspecifika rekommendationerna lämnas till medlemsstaterna. Det är sedan upp till varje medlemsstat att välja hur man förhåller sig till rekommendationerna. Regeringen står bakom ett godkännande av de sysselsättnings- och socialpolitiska delarna i de landsspecifika rekommendationerna.

Anf. 45 JYTTE GUTELAND (S):

Herr ordförande! Tack till statssekreteraren för detta! Vi socialdemokrater står också bakom detta, och vi noterar att regeringen i de fem rekommendationerna inom det sysselsättnings- och socialpolitiska området lyfter fram förbättring för utbildningsresultatet för elever med mindre gynnad socioekonomisk bakgrund och invandrarbakgrund.

Men när vi tittar på landsspecifikationerna vill vi ändå som medskick säga att man vid ett antal tillfällen kan läsa om den gröna omställningen och kompetensförsörjning men också att Sverige nu ligger efter. Sverige är ett av de länder som inte klarar målen, som det ser ut just nu, till 2030. Det finns ett avsnitt om det bekymmersamma i detta och även om utsläppen från transporterna.

Det finns också ett område som handlar om utbildning, förstås, där innovation och så vidare missgynnas om man inte har ordentlig kompetensförsörjning från utbildningssystemet när det gäller matematik och en del NO-kunskaper.

På flera områden kan man se att den gröna omställningen ligger efter. Inom kompetensförsörjningen för arbetsmarknaden saknas egentligen tillräcklig kunskap och tillräckligt utbildad befolkning inom olika områden. Om man läser hela landrapporten får man en bild av att Sverige behöver skynda på kompetensförsörjningen här. Det borde också gifta sig med sysselsättningsområdet bredare, och inte bara utbildning. Det handlar faktiskt om möjligheten att anställa personer med rätt kunskap.

Vi vill därför skicka med att regeringen också inom ert område håller ögonen på den gröna omställningen, vilka möjligheter den ger för Sverige och vilka behov som finns framöver.

I en av de slutsatser som finns i landsrekommendationerna står också den gröna omställningen som sådan. Vi vill inte ändra någonting här och har inga synpunkter på det som sammanfattas, men vi vill ändå lyfta fram just när det gäller landrapporten till Sverige att det här är någonting som regeringen behöver hålla ögonen på.

Anf. 46 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Jag instämmer i det som föregående talare har fört fram.

Jag skulle bara vilja kommentera vikten av att så snabbt som möjligt fasa ut både miljöskadliga och naturskadliga subventioner, vilket är i linje med det som man har åtagit sig både globalt och inom EU. Det gäller både på klimatsidan, enligt Parisavtalet, och på natursidan, enligt Kunming–Montreal-avtalet. Det omnämns också som en viktig punkt här.

Anf. 47 Statssekreterare KATARINA LUNDAHL:

Tack så mycket för de värdefulla medskicken! Kompetensförsörjningen för den gröna omställningen är en viktig fråga för regeringen, som jag och mina kollegor på Utbildningsdepartementet jobbar intensivt med. Vi har bland annat lagt fram en STEM-strategi för att få mer kompetens inom teknikområdena men också för att få fram mer av den här typen av kompetens till exempel inom yrkeshögskolan. Det handlar om att på detta och andra sätt försörja näringsliv och andra med den kompetens som behövs för den gröna omställningen.

Men det finns säkert mer vi kan göra och lära av landsrekommendationerna. Jag är säker på att regeringen kommer att läsa och ta till sig dem. Vi tar med oss detta medskick.

Kopplat till just detta möte är det de sysselsättnings- och socialpolitiska delarna som vi har hand om. Det är alltså ett lite snävare ämne än hela landsrekommendationerna, som inte ryms inom detta rådsmöte.

Anf. 48 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 6, Yttrande från sysselsättningskommittén om aspekter för kvalitet i arbetet.

Anf. 49 Statssekreterare KATARINA LUNDAHL:

Jag går nu över till dagordningspunkt 6, som är en informationspunkt.

Här väntas ordförande i sysselsättningskommittén presentera ett yttrande som kommittén har tagit fram om aspekter för kvalitet i arbetet. Yttrandet har tagits fram i ljuset av att kommissionen har aviserat sin avsikt att presentera en färdplan för kvalitativa jobb.

Detta är en av många moduler av indikatorer som sysselsättningskommittén har för att följa utvecklingen på det sysselsättnings- och socialpolitiska området i medlemsstaterna. Syftet är att följa just olika dimensioner av kvalitativa jobb. Yttrandet syftar till att utgöra grund för en uppdatering av indikatorsmodulen.

Detta är som sagt en informationspunkt på mötet.

Anf. 50 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Tack till statssekreteraren för informationen! Jag vill göra medskicket att det är viktigt att i de här sammanhangen lyfta fram och poängtera betydelsen av den sociala dialogen. Inte minst handlar det om förhandlingsrätt och nationellt inflytande. Jag ville passa på att lyfta upp detta under denna informationspunkt.

Anf. 51 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar så mycket för informationen.

Vi tar oss vidare till dagordningspunkt 7, Slutsatser om främjande av jämställdhet i den AI-drivna digitala tidsåldern.

2024/25:36

13 juni

Anf. 52 Statssekreterare KATARINA LUNDAHL:

På den här dagordningspunkten förväntas rådet godkänna rådsslutsatserna om främjandet av jämställdhet i den AI-drivna digitala tidsåldern.

Den 3 mars presenterade det polska ordförandeskapet ett utkast till rådsslutsatser som utgör en översyn om utvecklingen i EU under de senaste fem åren inom Pekingplattformens tolv kritiska områden.

Utkastet till rådsslutsatser fokuserar framför allt på jämställdhet inom AI och syftar till att främja en mer effektiv jämställdhetsintegrering samt en jämställd AI-miljö och betonar bland annat vikten av att hantera utmaningar kopplade till AI-genererat innehåll som används för cybervåld och för att reproducera könsstereotyper samt utmaningar kopplade till AI-genererad diskriminering. Rådsslutsatserna innehåller en rad uppmaningar riktade till medlemsstaterna och kommissionen.

Regeringen välkomnar rådsslutsatserna och deras tema. Regeringen anser att kvinnors ökade arbetskraftsdeltagande i naturvetenskapliga, tekniska och AI-relaterade yrken skulle främja en ökad tillväxt samt stärka EU:s konkurrenskraft.

Regeringens övergripande målsättning i den nationella jämställdhetspolitiken är att säkerställa att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Den övergripande målsättningen på EU-nivå är att säkerställa att EU lever upp till sina åtaganden utifrån fördragen. Utgångspunkt är de nationella jämställdhetspolitiska målen.

Regeringen avser att ställa sig bakom ett godkännande av utkastet till rådsslutsatser.

Anf. 53 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi hoppar lite i dagordningen och kommer till dagordningspunkt 9 a ii, Översyn av direktivet om europeiska företagsråd.

Anf. 54 Statssekreterare KATARINA LUNDAHL:

När det gäller dagordningspunkt 9, Övriga frågor, tänkte jag inte gå in på dem i detalj.

Anf. 55 ORDFÖRANDEN:

Och det gäller samtliga underpunkter?

Anf. 56 Statssekreterare KATARINA LUNDAHL:

Ja.

Anf. 57 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Det här är som sagt övriga frågor och information. Men när det gäller punkt 9 a ii, Översyn av direktivet om europeiska företagsråd, vill jag bara göra medskicket att det är bra om det här kommer på plats. Det är ju bättre lagstiftning som ligger här. Det blir en mer rättvis inre marknad, och vi kan också i förslaget se en stärkt social dialog. Jag vill bara göra medskicket att det är bra om man får till en översyn av direktivet om europeiska företagsråd och kan komma framåt i den frågan.

Anf. 58 Statssekreterare KATARINA LUNDAHL:

Den frågan är på rull, så att säga, i maskineriet.

Anf. 59 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi så mycket för informationen.

Vi tackar för deltagandet vid dagens sammanträde med EU-nämnden och önskar en trevlig helg och lycka till på rådsmötet.

**Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för sysselsättning,
socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor den 2–3
december 2024**

**Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt
konsumentfrågor den 19–20 juni 2025**

Anf. 60 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar äldre- och socialförsäkringsminister Anna Tenje med
medarbetare hjärtligt välkomna.

Vi kommer att fokusera på socialpolitiska frågor och börjar med en
återrapport.

Anf. 61 Statsrådet ANNA TENJE (M):

Ordförande! Det är väldigt trevligt att vara här i dag.

Den 2 december förra året hölls ett formellt Epscomöte för social- och
sysselsättningsministrarna i Bryssel. Vi har lämnat in den skriftliga
rapporteringen från det mötet, men skulle det vara så att ledamöterna i EU-
nämnden har några frågor svarar jag hemskt gärna på dem.

Anf. 62 ORDFÖRANDEN:

Det verkar inte vara fallet.

Vi tackar så mycket för informationen.

Då går vi in på dagordningspunkt 8, Slutsatser om stöd till äldre så att
de kan nå sin fulla potential på arbetsmarknaden och i samhället.

Anf. 63 Statsrådet ANNA TENJE (M):

Det är en lång rubrik men ett väldigt viktigt ämne.

Under sitt ordförandeskap i EU:s ministerråd har Polen prioriterat den
så kallade silveromvandlingen, det vill säga the silver transformation.
Frågekomplexet belyser flera olika aspekter av Europas åldrande
befolkning såsom vikten av att ta vara på äldres bidrag till ekonomin och
till samhället i stort. I takt med att andelen äldre i befolkningen ökar och
medellivslängden stiger är detta en viktig fråga. Jag är glad över att Polen
har belyst detta.

Slutsatserna knyter samman de olika aspekterna som ingår i
frågekomplexet och belyser särskilt utmaningarna för att främja äldre
personers ekonomiska och sociala delaktighet i samhället.
Medlemsstaterna och kommissionen rekommenderas att motverka
negativa stereotyper om äldre genom att skapa medvetenhet om deras
sociala och ekonomiska bidrag till samhället. Samtidigt pekar utkastet på
att förutsättningarna att förbli aktiv givetvis är beroende av god hälsa,
varför slutsatserna också innehåller uppmaningen att stärka insatser för
aktivt och hälsosamt åldrande genom hela livet.

För att ta vara på äldres potential krävs det insatser från flera olika
politikområden. Slutsatserna lyfter fram bland annat aktiva
arbetsmarknadsåtgärder, större flexibilitet i arbetslivet, tillgång till vård

och omsorg och riktade utbildningsinsatser som viktiga åtgärder. Slutsatserna innehåller även uppmaningar till medlemsstaterna att samarbeta med parterna för att skapa incitament för ett längre arbetsliv, bland annat genom att främja en flexibel pensionering.

Sverige har under förhandlingarna särskilt verkat för att förtydliga vikten av att möta äldre utifrån individuella behov och förutsättningar. Det här är ju den mest heterogena gruppen i vårt samhälle, så att klumpa ihop alla i den vore synnerligen dumt. Det är viktigt att de inte pekas ut som en homogen grupp.

Sverige har också varit angeläget om att stärka funktionshinderperspektivet i texten och få in fler skrivningar om vikten av att motverka ålderism. Vi vet att ålderism alltför ofta utgör ett betydande hinder för äldres ekonomiska och sociala delaktighet.

Avslutningsvis har Sverige också bevakat att slutsatserna belyser äldres kompetens och delaktighet i ljuset av den digitala utvecklingen.

Med detta, herr ordförande, går jag över till att samråda om regeringens förslag till svensk ståndpunkt. Regeringen avser att ställa sig bakom ett godkännande av rådsslutsatserna. Regeringens förslag till ståndpunkt återfinns i sin helhet i det underlag som har delats med ledamöterna inför sammanträdet.

Anf. 64 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Finns det något att säga om statsrådets punkter under dagordningspunkt 9, Övriga frågor?

Anf. 65 Statsrådet ANNA TENJE (M):

Till att börja med tackar jag så hemskt mycket för stödet på den föregående punkten.

Man kan konstatera att det polska ordförandeskapet under våren har återupptagit förhandlingarna om revideringen av förordningarna om samordning av de sociala trygghetssystemen (883/2004 och 987/2009). Socialförsäkringsutskottet informerades om dessa förhandlingar senast den 3 juni.

Den 11 april 2025 beslutade Coreper om det polska ordförandeskapets förslag till förnyat mandat i de utestående frågorna om tillämplig lagstiftning och arbetslöshetsförmånerna.

Ett trepartssamtal mellan rådet, Europaparlamentet och kommissionen hölls också den 3 juni. Vi var lite på tårna inför det, ska jag säga. Men ordförandeskapet hade då meddelat att det ännu är mycket osäkert om det kommer att vara möjligt att finna en kompromiss i trepartssamtalen. Eventuellt äger ett andra trepartssamtal rum nästa vecka. Det återstår helt enkelt att se om ordförandeskapet lyckas sy ihop en kompromiss.

Vi har legat på ganska mycket i den här frågan. Jag har haft flera samtal med olika ministrar i den polska ministären men också med ministrar från andra länder. De har också kontaktat oss. Men just nu ser det faktiskt väldigt osäkert ut.

Anf. 66 MATILDA ERNKRANS (S):

2024/25:36

13 juni

Ordförande! Med anledning av den information som gavs nu undrar jag hur det ser ut med kommande ordförandeskap. Det är ju Danmark som tar vid nu. Vad är utsikterna att danskarna känner ansvar för detta och tar det vidare om man inte kommer fram här?

Anf. 67 Statsrådet ANNA TENJE (M):

Vice ordföranden ställer en väldigt viktig fråga, givet att vi gärna ser att man kommer framåt i fråga om 883. Vi är rätt nöjda med det som har framförhandlats och kan för svensk del också tänka oss att stödja det polska ordförandeskapet i kompromissförslaget, givet att detta har stor betydelse för de individer som befinner sig på arbetsmarknaden när det gäller skydd och ersättning men också att förbättra olika förutsättningar.

Tyvärr har vi negativa indikationer. Det är just därför vi har legat på ganska mycket. Under det svenska ordförandeskapet var jag här i nämnden och redogjorde för hur vi tryckte på och verkligen försökte nå resultat. >>>

Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen <<<

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen**

<<<Jag säger inte nu eller aldrig, för man ska aldrig säga det. Men möjligheten att ro det i hamn var innan dess.

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen <<<.**

Anf. 68 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi tackar för deltagandet vid dagens sammanträde med EU-nämnden och önskar en trevlig helg och lycka till på rådsmötet.

Anf. 69 Statsrådet ANNA TENJE (M):

Detsamma till samtliga!

§ 5 Transport-, telekommunikations- och energifrågor
Statssekreterare Maja Lundbäck
Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för transport, telekommunikation och energi den 17 mars 2025
Återrapport från informellt ministermöte den 12–13 maj 2025
Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för transport, telekommunikation och energi den 16 juni 2025

Anf. 70 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar statssekreterare Maja Lundbäck med medarbetare hjärtligt välkomna till dagens sammanträde med EU-nämnden!

Vi ska prata om energifrågor, och vi börjar med en återrapport.

Anf. 71 Statssekreterare MAJA LUNDBÄCK:

Stort tack, herr ordförande! Vi vet att nämnden har tagit emot de skriftliga rapporterna från rådsmötet den 17 mars och det informella energiministermötet den 13 maj. Om nämnden har några frågor svarar vi gärna på dem.

Anf. 72 ORDFÖRANDEN:

Ingen har någon fråga, så vi tackar så mycket för informationen.

Vi går vidare till rådsdagordningens punkt 3, REPowerEU-färdplanen.

Anf. 73 Statssekreterare MAJA LUNDBÄCK:

Herr ordförande! Vid rådsmötet kommer ministrarna att diskutera EU-kommissionens meddelande om den färdplan för att upphöra med import av energi från Ryssland som presenterades den 6 maj. Nämnden har fått den kommenterade dagordningen med regeringens föreslagna ståndpunkt.

Sammanfattningsvis kan sägas att regeringen välkomnar att kommissionen presenterat en övergripande plan med EU-gemensamma möjliga åtgärder för att minska beroendet och importen av rysk energi. Utfasning av rysk energi är en prioriterad fråga för regeringen, som anser att EU:s beroende av rysk energi – inte minst fossila bränslen – ska upphöra snarast möjligt.

Regeringen välkomnar kommissionens ambition att påskynda utfasning av gasimport från Ryssland, inte minst LNG. Regeringen välkomnar särskilt åtgärder för ökad spårbarhet av gasimporter och effektiv användning av befintlig infrastruktur, liksom att kommissionen pekar på betydelsen av fossilfria gaser.

Vi välkomnar också aviserade åtgärder för gradvis utfasning av ryska produkter och tjänster och kärnbränslesektorn, detta i syfte att så snart som möjligt helt ersätta rysk import. Kommissionen aviserar även planer på att införa krav på nationella planer för utfasning av ryska produkter och tjänster, vilket regeringen också välkomnar.

Slutligen välkomnar vi kommissionens initiativ till nya gemensamma åtgärder för att fasa ut EU:s beroende av rysk olja och ansatser för att försvåra för den ryska skuggflottan.

Anf. 74 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar så mycket för den mycket välkomnande ståndpunkten!

Anf. 75 ANNA LASSES (C):

Självklart ställer sig Centerpartiet bakom detta – det är liksom inget konstigt – men vi har kanske lite tillägg.

Jag skulle vilja lyfta fram den avvikande ståndpunkt som vi har anmält tidigare, och för säkerhets skull läser jag upp den.

Jag välkomnar EU-kommissionens plan för att minska beroendet av rysk energi och delar regeringens prioritering att detta beroende snarast ska upphöra. Samtidigt vill jag understryka att det inte är hållbart att ersätta rysk fossil gas med fossil gas från andra länder. Spårbarhet och transparens bör därför införas för all fossil gas och andra fossila bränslen oavsett ursprungsland.

Vidare anser jag att åtgärder mot den ryska skuggflottan måste vara snabbare och mer kraftfulla än vad regeringen föreslår. EU bör även undvika att duplicera redan pågående insatser, men det är avgörande att vi agerar med större skyndsamhet och konsekvens för att byta beroendet av rysk energi och stärka Europas energisäkerhet.

Anf. 76 PER-ARNE HÅKANSSON (S):

Ordförande! Det är viktigt att vi håller stånd och håller fast vid att import av rysk olja och energi och så vidare ska hindras.

När det gäller den ryska skuggflottan har den uppmärksamats även i det nordiska samarbetet i Nordiska rådet. Det är nog viktigt att vi är aktiva och framåttriktade i detta och ser till att det finns ett starkt stöd också bland andra länder runt omkring. Det är ju tyvärr så att det finns EU-länder som inte har samma engagemang för att försöka motverka rysk import, och det är väl bra om Sverige kan gå före och vara drivande i den frågan.

Anf. 77 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Tack för dragningen, statssekreteraren!

Miljöpartiet vill sälla sig till den avvikande ståndpunkt som Centerpartiet har anmält. Vi tycker också att det vore väldigt bra om man visste varifrån den fossila energin kommer, så vi uppmanar till att verka för en ursprungsmärkning.

Anf. 78 ORDFÖRANDEN:

Där gör vi en halvhalt och ger ordet till statssekreteraren.

Anf. 79 Statssekreterare MAJA LUNDBÄCK:

Stort tack för det! Vi noterar tilläggen. Det är bra att det finns en enighet i att det är otroligt viktigt att det här blir genomfört. Det är för oss en bra ansats att det finns ett stort gemensamt stöd för detta i Sverige.

När det gäller spårbarhet av all fossil energi handlar REPowerEU-planen om utfasning av fossil energi och energiimport från Ryssland, och då är det den omfattningen som gäller. Det är bra att göra det för att kunna öka spårbarheten, och det är ett steg i rätt riktning. Det ligger alltså inom dagordningens scope, det vill säga det som kommer att tas upp vid rådsmötet på måndag och som gör att det är fokus på den fossila gasen.

Anf. 80 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Jag vill understryka det som Per-Arne Håkansson säger för Socialdemokraternas räkning, det vill säga att det är oerhört viktigt – och att vi ger fullt stöd till – att regeringen agerar starkt på olika nivåer för att verkligen se till att rysk olja, gas och energi fasas ut. Det är extremt frustrerande att Ryssland fortfarande fyller på sin krigskassa genom att kunna sälja detta till EU-länder. Vi ger alltså fullt stöd där.

Vi har också haft utrikesministern här, som var väldigt tydlig med att det här absolut ska vara klart senast 2027. Min fråga är vad det är som gör att statssekreteraren inte lyfter upp det.

Sedan har jag en fråga när det gäller den ryska skuggflottan. Jag ställer mig lite frågande till att regeringen ändå har slängt in en liten brasklapp om att EU-gemensamma initiativ för att motverka den ryska skuggflottan inte bör duplicera redan pågående nationella och internationella initiativ. Nej, absolut – så får det inte vara. Men min fråga är om den risken ens finns.

Vår bild är att vi skulle kunna gå fram snabbare och hårdare med nationella initiativ. Här är väl problemet att det görs för lite, inte för mycket, för att hantera säkerhetsfrågorna och miljöfrågan när det gäller skuggflottan. Vilka nationella initiativ är det egentligen som regeringen menar riskerar att dupliceras?

Anf. 81 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Tack för de svar vi har fått, statssekreteraren!

Jag tycker inte att regeringen är tillräckligt stark när det gäller rysk energi – naturgas – och ursprungsmärkning. Vi vet ju att det finns länder i Europa i dag som har väldigt svårt att frigöra sig både från beroendet av gas och från beroendet av just rysk gas. Därför tycker jag att det medskick och den avvikande ståndpunkt som Centerpartiet har anmält behöver föras in i den svenska ståndpunkten. Om så inte sker ansluter jag mig till den avvikande ståndpunkten.

Anf. 82 Statssekreterare MAJA LUNDBÄCK:

Jag börjar med frågan om utrikesministerns uttalande om 2027. Det är någonting vi självklart stöder.

Anledningen till att detta inte är med särskilt tydligt här är att detta är en avisering av en lagstiftning som förväntas komma nu i juni. Det är alltså väldigt nära inpå. När vi får ta del av vad den lagstiftningen innehåller kommer vi att kunna bli mycket skarpare i detta, men det finns absolut ett starkt stöd för att detta ska genomföras och för att det ska genomföras snabbt – framför allt gällande den fossila delen. Vi ställer oss alltså bakom detta med 2027 och delar självklart den bilden med övriga i regeringen.

När det gäller duplicering av initiativ gällande den ryska skuggflottan ser vi hur en mer komplex bild kan göra att det blir de som utfärdar sanktionerna som får bära bördan och drabbas av sanktionerna snarare än att de som sanktionerna gäller faktiskt blir hejdade av dem, så att säga. Det pågår ett flertal sanktioner med åtgärder inom bland annat Nato och EU, men också på nationell nivå, och det gör att transparensen – möjligheten att se hur åtgärderna fungerar och hur mycket de verkar – är väldigt viktig.

Det är också viktigt att se vad som sker. Vi har en motpart som får sanktioner riktade mot sig och som gör allt de kan för att kringgå dessa.

Därav är det väldigt viktigt att vi har koll på att de blir effektiva så att det inte uppstår otydligheter eller dupliceringar.

Detta behöver vi ta med oss med tanke på att det snart kommer ett lagförslag. Vi kommer alltså att behöva återkomma i frågan.

2024/25:36
13 juni

Anf. 83 MATILDA ERNKRANS (S):

Vi nöjer oss den här gången, men vi vill haka på Centerns avvikande ståndpunkt om ursprungsmärkning av fossil energi.

Anf. 84 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med en avvikande ståndpunkt från Centerpartiet, Miljöpartiet, Vänsterpartiet och Socialdemokraterna.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Slutsatser om att stärka Europeiska unionen genom höjd energisäkerhet.

Anf. 85 Statssekreterare MAJA LUNDBÄCK:

Herr ordförande! Vid rådsmötet väntas ministrarna anta rådsslutsatser om att stärka energiunionen genom att förstärka försörjningstryggheten för energi. Det polska ordförandeskapet presenterade ett utkast till rådsslutsatser den 28 april, och sedan dess har förhandlingar pågått.

Slutsatserna tar upp ett stort antal aspekter som kan bidra till en tryggare energiförsörjning inom EU genom bland annat en väl fungerande elmarknad, relevant infrastruktur och trygga leveranskedjor. Nämnden har fått den kommenterade dagordningen med regeringens föreslagna ståndpunkt.

Sammanfattningsvis kan sägas att regeringen välkomnar förslaget till rådsslutsatser, inte minst mot bakgrund av Rysslands anfallskrig i Ukraina. Regeringen välkomnar också en teknikneutral ansats i rådsslutsatserna där alla fossilfria energislag bidrar till unionens försörjningstrygghet och konkurrenskraft.

Regeringen anser att medlemsstaterna behöver tid för att genomföra redan antagen lagstiftning om tillståndprocesser för förnybar energi och att eventuellt nya förslag behöver föregås av utvärdering av befintlig lagstiftning. Regeringen anser också att en genuin energiunion inte enbart kan innebära ytterligare sammanlänknings utan även nationella åtgärder.

En ökad försörjningstrygghet, utöver sammanlänknings, kräver tillräcklig planerbar och fossilfri elproduktion, såsom kärnkraft och vattenkraft. Exempelvis har kärnkraften flera egenskaper som sammantaget bidrar till en trygg elförsörjning och som kännetecknar ett robust system, tillsammans med övriga synkront anslutna kraftproducenter med planerbar och fossilfri energi.

Vidare anser regeringen att det är naturligt att energipriser varierar mellan medlemsstater och att det inte finns något självändamål med att medlemsstaterna ska ha lika energipriser.

Det är också viktigt att satsningar inom ramen för fonden för ett sammanlänkat Europa sker inom befintliga ramar och inte föregår EU:s fleråriga budgetram.

Regeringen avser att ställa sig bakom rådsslutsatserna.

Anf. 86 ANNA LASSES (C):

Ordförande! Tack, statssekreteraren, för informationen!

Jag skulle vilja lyfta upp två punkter, som förmodligen kommer att bli avvikande ståndpunkter.

Den första gäller sidan 4 i den kommenterade dagordningen och det sista stycket, som börjar med "Regeringen anser att en genuin energiunion...". Man exemplifierar med kärnkraft. Där skulle vi vilja ha ett tillägg: dels om att stärkt överföring minskar kostnaderna för systemet i hela EU och stärker säkerheten, dels att även förnybar energiproduktion är viktig för att snabbt fasa ut rysk och fossil energi.

Den andra punkten gäller vad som står i det allra sista stycket: "Vidare anser regeringen att det är naturligt att energipriser varierar mellan medlemsstater och att det inte finns något självändamål att medlemsstaterna ska ha lika energipriser." Vi tycker absolut inte att man ska prisreglera elpriser, men det borde åtminstone tilläggas att EU ska ha konkurrenskraftiga elpriser.

Anf. 87 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Tack, statssekreteraren, för genomgången!

Till att börja med vill jag poängtera att en rättvis klimatomställning förutsätter ett energisystem som är stabilt och bygger på en förnybar produktion. Därför måste Sverige se till att skyndsamt och i hela landet bygga ut den förnybara energiproduktionen som grund för att möta det ökade elbehovet inom industrin och i samhället i stort. Vi behöver också säkerställa ett robust och planerbart energisystem som kombineras med investeringar i systemlösningar som bidrar till en jämnare belastning över tid.

Regeringens ståndpunkt är därför inte tillräcklig eftersom man inte beaktar åtgärder för att snabbt bygga ut den förnybara elproduktionen samtidigt som energisystemet kompletteras med reglerbar kraft för att garantera stabilitet och leveranssäkerhet.

I den svenska ståndpunkten nämns också att det är naturligt att elpriser varierar mellan länder. Där vill jag göra ett medskick om hur viktigt det är att Sveriges elpriser sätts utifrån *våra* produktionskostnader, inte utifrån Europas beroende av den dyra gasen. Vänsterpartiet har kallat detta Sverigepriser, vilket jag vill lyfta fram denna gång.

Anf. 88 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Tack, statssekreteraren, för dragningen!

Här kommer delvis en del upprepningar. Till att börja med är det lite ironiskt att detta sägs handla om energisäkerhet när man för fram kärnkraften, som blir väldigt centraliserad och i en utsatt situation skulle kunna vara ett väldigt enkelt mål. Energin skulle i värsta fall snabbt kunna slås ut.

Vill man ha säkerhet och resiliens vore det bättre att jobba med decentraliserade system, där det inte finns en central plats som enkelt skulle kunna slås ut. Det är väldigt riskabelt att lägga alla ägg i samma korg på det sätt som en kärnkraftsreaktor skulle innebära.

Det är också lite ironiskt att man säger att det ska vara teknikneutralt men sedan ändå framhäver kärnkraften som energislag. Det här sysslar

regeringen väldigt mycket med. Man för fram *en* lösning, som stavas "kärnkraft".

2024/25:36
13 juni

Låt mig gå över till min avvikande ståndpunkt, som jag förutsätter att detta blir. Miljöpartiet vill framhålla att regeringens hållning bör vara mer offensiv än vad gäller snabb utbyggnad av hållbar, konkurrenskraftig och förnybar elproduktion. Det är viktigt både för klimatmålen och för att minska beroendet av fossila bränslen från auktoritära regimer. Vi menar också att energieffektivisering och förnybar energi bör utgöra grundläggande pelare i Sverige strategi för klimatomställning. Det ska kompletteras med reglerbar grön kraft för att säkerställa ett stabilt och planerbart energisystem.

Anf. 89 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Det här gäller ett godkännande av rådsslutsatserna. Till att börja med vill jag klargöra att vi inte tycker att regeringen ska rösta nej, utan vi tycker att man ska godkänna dessa rådsslutsatser. Men vi förbehåller oss ändå rätten att lyfta in en avvikande ståndpunkt. Det gör vi för att beskriva att man faktiskt kan välja på vilket sätt och med vilken balans man lyfter fram olika delar i rådsslutsatserna.

Med det sagt tycker jag att det är klokt av regeringen att man i sin ståndpunkt lyfter in vattenkraften. Den är i allra högsta grad en planerbar kraftkälla.

De socialdemokratiska avvikande ståndpunkterna är nog väl kända vid det här laget. Vi tycker att det är viktigt att framhålla behovet av stabila och rimliga energipriser på kort sikt för att stärka Europas konkurrenskraft med särskilt fokus på den totala kostnaden för elleveransen, det vill säga mer billig el här och nu.

Vi menar också att övertron på gränsöverskridande förbindelser i kombination med underinvesteringar i nationella transmissionsnätet riskerar att skapa flaskhalsar, och det försämrar konkurrenskraften. Alla medlemsländer behöver skapa förutsättningar för ökad fossilfri energiproduktion. Därtill menar vi att man mycket väl kan lyfta fram energieffektivisering. Det borde ges en ökad tyngd, inte minst för att sänka kostnader och frigöra kapacitet.

Därutöver hade man kunnat lyfta upp behovet av att stärka kompetensförsörjningen och den kunskapsbas som krävs för energiomställningen. Det är avgörande för både sysselsättning, tillväxt och försörjningstrygghet och för att vi ska kunna utveckla ny teknik och lösningar som gör att Sverige kan dra nytta internationella forsknings- och innovationssamarbeten på energiområdet.

Jag inser att det var en lång avvikande ståndpunkt, men det beror på att jag ville kunna beskriva att det går att ha en annan balans om man bestämmer sig för att ställa sig bakom rådsslutsatserna.

Som sagt är det bra att vattenkraften kom med.

Anf. 90 Statssekreterare MAJA LUNDBÄCK:

Stort tack för dessa synpunkter och för återkopplingen! Vi är tacksamma för medskicket att det är bra att vi ställer oss bakom detta.

Vad gäller det som togs upp angående utbyggnaden av det förnybara ser vi att detta görs i väldigt snabb takt. Det gör att det nästan blir trångt i vårt elsystem, och det blir svårt att ansluta till det. Detta har utökats väldigt

mycket i Europa men även i Sverige under de senaste åren. Kanske behöver man mer och mer låta takten ta hänsyn till systemets förutsättningar att kunna ta hand om detta. Detta är en anledning till att de volatila elpriserna drabbar hela Europa, inklusive Sverige.

Det är väldigt bra att en diskussion tas upp om stabila och rimliga elpriser och den totala kostnaden av detta, vilket kräver en annan inriktning. Man måste kanske utgå från behovet i vårt elsystem snarare än att ha som mål att trycka in så mycket produktion som möjligt.

Om de förnybara energislagen, så som de byggs och hanteras i dag, kunde ersätta fossila bränslen och baskraft hade vi sett en sådan inriktning redan med tanke på hur mycket sol- och vindkraft som redan har byggts ut i framför allt Tyskland, Belgien och Nederländerna men även Sverige.

Anf. 91 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt med en avvikande ståndpunkt från Centerpartiet, en från Vänsterpartiet, en från Miljöpartiet och en från Socialdemokraterna.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Övriga frågor. Finns det något att säga där?

Anf. 92 Statssekreterare MAJA LUNDBÄCK:

Nej, inget från oss.

Anf. 93 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för medverkan vid dagens sammanträde med EU-nämnden. Vi önskar trevlig helg. Lycka till på sammanträdet i rådet!

Anf. 94 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar statssekreterare Daniel Westlén med medarbetare välkomna till dagens EU-nämnd.

Först gäller det återrapporterna.

Anf. 95 Statssekreterare DANIEL WESTLÉN:

Jag har inget särskilt att återrapportera utöver det som finns i det utskickade underlaget. Men det kanske finns frågor.

Anf. 96 ORDFÖRANDEN:

Det finns inga frågor, och vi tackar för informationen.

Vi går till rådsdagordningens punkt 3, Förordningen om cirkularitetskrav för fordonskonstruktion och hantering av uttjänta fordon.

Anf. 97 Statssekreterare DANIEL WESTLÉN:

Ordförande! Denna punkt kommer jag att referera till som ELV för att slippa den väldigt långa rubriken.

Miljörådet förväntas anta en allmän inriktning i Luxemburg nu på tisdag.

Regeringen anser att förslaget har förbättrats under rådsförhandlingarna och att vi har fått gehör för många av de ändringsförslag vi har lagt fram samt förtydliganden på de frågor som har ställts. Regeringen bedömer därför att vi kan stödja antagandet av den allmänna riktlinjen.

En viktig fråga för regeringen under förhandlingens gång har varit att lagstiftningen ska värna det rörliga kulturarvet i Sverige. I nuvarande kompromisstext har regeringen förhandlat fram ett undantag som anses leda till att vi värnar det rörliga kulturarvet. Det ska vara en nationell bedömning av vad som avses med fordon som har ett särskilt kulturellt intresse. Detta kan skilja sig åt mellan medlemsstaterna, och därför blir det en nationell bedömning. Vi kommer att fortsätta att noga bevaka detta undantag under trilogien. Men vi har ingen anledning att tro att det kommer att bli någon förändring i rådet, utan här har rådet landat väl.

Vissa frågor kvarstår inför rådsmötet, till exempel kravet på återvunnen plast i nya fordon. För att främja en inre marknad av återvunnet material bör andelen återvunnet innehåll vara hög. Regeringen avser att fortsätta att verka för en hög ambition och har argumenterat för att målnivån för återvunnen plast borde landa på 25 procent.

Ett annat exempel är kravet på att inkludera återvunnet material från avfall efter konsumentledet i nya fordon och möjligheten att inkludera återvunnet material som hämtas från tredjeländer.

På rådsmötet förväntas ordföranden föreslå ett granskningsförfarande och en översynsklausul i syfte att säkerställa att återvinningshandläggningar utanför EU som levererar återvunnet material uppfyller EU:s miljö- och hälsokrav och att reglerna ska vara förenliga med WTO-regelverket.

Regeringen anser att det är viktigt att reglerna i möjligaste mån gynnar konkurrenskraften för anläggningarna i EU, minskar risken för att oseriösa aktörer börjar verka på denna marknad och är förenliga med WTO:s handelsregler.

Samtidigt anser regeringen att de privata fordonsägarnas intressen är viktiga. Regeringen har arbetat hårt under förhandlingarna för att säkerställa att privata fordonsägars intressen tas till vara. Det gäller särskilt frågan om att hålla nere administrationen i samband med ägarbyten mellan privatpersoner. Denna fråga kommer regeringen fortsätta att bevaka under de fortsatta trilogförhandlingarna.

Jag ser fram emot att miljørådet nu kommer att kunna anta en allmän inriktning så att trilogen med Europaparlamentet kan påbörjas.

Anf. 98 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Jag tackar statssekreteraren för genomgången.

Vänsterpartiet har ingen annan åsikt än regeringen vad gäller det rörliga kulturarvet, och vi stöder antagandet av en allmän riktlinje.

Jag vill ändå lyfta fram vår tidigare avvikande ståndpunkt eftersom vi menar att regeringen har haft fel ingång i lagstiftningen i och med ett alltför stort fokus på konkurrenskraft med mera i stället för på miljöskydd.

Anf. 99 Statssekreterare DANIEL WESTLÉN:

Jag tycker att ledamoten slår in öppna dörrar. Regeringen har verkligen haft en hög ambition på miljöområdet. Det diskussionen har kommit att handla om, vilket många av er nog har nåtts av, är oron för vad som skulle kunna hända med det rörliga kulturarvet. Detta har dock inte inneburit att vi har sänkt vår ambitionsnivå på miljöområdet. Jag är nöjd med den position vi har. Vi är ambitiösa, och det är vi som trycker på i flera av frågorna, till exempel när det gäller kravet på återvunnet innehåll.

Anf. 100 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt, med en avvikande ståndpunkt från Vänsterpartiet.

Vi går till dagordningspunkt 4, EU vid COP 30 – bedömning av läget och vägen framåt.

Anf. 101 Statssekreterare DANIEL WESTLÉN:

Ordförande! Inför miljørådet nu på tisdag den 17 juni har det aviserats ett åsiktsutbyte om EU vid COP 30 – stocktake and road ahead. Denna punkt är anmäld som icke offentlig, och det ska förstås mot bakgrund av att EU förbereder förhandlingarna vid COP 30 och ogärna vill göra det offentligt.

Ordförandeskapet har presenterat ett underlag med ett antal frågeställningar avseende innehållet i och processen för EU:s nästa nationellt fastställda bidrag, NDC, till Parisavtalet med sikte på COP 30,

som ni vet hålls i Belém i Brasilien i november 2025. För EU:s del är den sammantagna ambitionsnivån i ländernas NDC:er som ska lämnas till partsmötet en central fråga inför COP 30. Skälet till att jag understryker det är att det inte nödvändigtvis är de delarna i Parisavtalet alla länder fokuserar på, men för EU är bindande åtaganden för att få ned utsläppen viktigt. Att minska utsläppen är hela tiden den linje EU trycker på.

Den 6 februari 2024 publicerade kommissionen ett meddelande om ett europeiskt klimatmål för 2040. Det lade grunden för kommissionens aviserade förslag till ändrad klimatlag, i vilket ett klimatmål för 2040 ska återspeglas. Av meddelandet framgår också att 2040-klimatmålet ska utgöra grunden för EU:s nästa NDC.

Som ni vet fördes en riktlinjedebatt om kommissionens meddelande och klimatmål för 2040 på miljørådet i december 2024. Information gavs då i miljö- och jordbruksutskottet den 12 december 2024, och samråd hölls i EU-nämnden den 13 december 2024.

Klimatlagen är aviserad till den 2 juli. Jag vill understryka att diskussionen på miljørådet inte omfattar innehållet i klimatlagen, som vi ännu inte har sett, utan den handlar om vår NDC. Inför det stundande miljørådet ligger därför fokus för diskussionen på innehållet i och processen för vår nya NDC inför COP 30.

Regeringen menar att Sverige bör verka för att EU genom det nya nationellt fastställda bidraget, NDC:n, som ska lämnas in under 2025, visar ledarskap genom att visa hur klimatomställning kan kombineras med konkurrenskraft. Därigenom kan andra stora utsläppare påverkas att göra mer. Utgångspunkt är 2040-målet. Regeringen noterar dock att något skarpt förslag till 2040-mål eller NDC varken har presenterats eller antagits.

Utifrån EU:s historiska roll i det globala klimatarbetet utgör nästa NDC ett ytterligare tillfälle att påverka de andra stora utsläpparna att göra mer, bland annat genom att som sagt visa att klimatomställning går att kombinera med ökad konkurrenskraft och tillväxt.

Regeringen anser att COP 30 behöver resultera i ett utfall som adresserar det förväntade gapet mellan parternas nya NDC:er och Parisavtalets 1,5-gradersmål med syftet att få fler att göra mer. Vi tror tyvärr inte att de NDC:er som lämnas in sammantaget kommer att leda till att vi landar på 1,5-gradersmålet utan att det kommer att finnas ett gap och ett behov av ytterligare åtgärder. Det vi vill se är att slutdokumentet från COP tydligt adresserar detta gap och beskriver vägen framåt.

Anf. 102 ANNA LASSES (C):

Herr ordförande! Jag vet att när detta var uppe på MJU aviserade vi att vi skulle anmäla avvikande ståndpunkt eftersom vi tycker att detta är lite tunt, och jag kommer nu att läsa upp vår ganska långa avvikande ståndpunkt:

Centerpartiet välkomnar delar av regeringens ståndpunkt men önskar understryka några viktiga tillägg. För Centerpartiet är det viktigt att utsläppshandel är det främsta verktyget för att nå klimatmålen eftersom det är det mest kostnadseffektiva sättet att minska utsläppen, samtidigt som det stimulerar innovation.

Vi vill att EU ska vara drivande för att koppla samman EU ETS med globala utsläppshandelssystem så att vi får en större marknad för handel med utsläppsrätter.

Utsläppsrätter från tredjeland ska fortsatt inte kunna tillgodoräknas EU-målen, varken 2030-, 2040- eller 2050-målen. Utsläppsminskningarna ska ske i EU, vilket också driver på utvecklingen av gröna industrier i EU, vilket är positivt för den långsiktiga konkurrensen. De medlemsländer som köper utsläppskrediter från andra länder ska säkerställa additionalitet och att kolinlagring är långlivad.

Centerpartiet oroar sig för att det nu ser ut som att vi är på väg att misslyckas med att hålla temperaturökningen under 1,5 grader. Ambitionen måste vidhållas, och EU måste säkerställa att vi är i linje med Parisavtalets ambitioner. Centerpartiet anser att EU:s klimatmål till 2040 ska vara utsläppsminskningar på 95 procent för att vara i linje med Parisavtalet.

Enligt Internationella energimyndigheten uppgick de globala fossila subventionerna till 620 miljarder 2024. I Sverige är kostnaden för de fossila subventionerna i dag större än satsningarna på klimat och miljö. De fossila subventionerna måste minska för att vi ska hamna på rätt väg mot Parisavtalets mål. Alla länder måste åta sig att kraftigt minska de fossila subventionerna, inte minst Sverige.

I och med den senaste utvecklingen i världen är EU:s roll ännu mer central när det gäller finansiering av förebyggande åtgärder såväl som klimatanpassning. Denna roll ska säkerställas och säkras. EU ska vara drivande för tillräcklig finansiering.

Anf. 103 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Jag tackar statssekreteraren för dragningen.

Även vi i Miljöpartiet är kritiska till regeringens ståndpunkt, som vi menar är väldigt tunn. Det är ju mycket som står på spel. Vi beklagar också att man har missat deadline för att lämna in en ny NDC inför FN-mötet COP 30.

För att det ska vara möjligt att nå Parisavtalets mål krävs i närtid stora minskningar av de globala utsläppen, och för att EU ska agera i linje med Parisavtalet och kunna driva på andra länder på COP 30 att göra detsamma behöver EU-kommissionen omgående lägga fram ett mål om att nå nettonegativa utsläpp senast 2024, där de faktiska utsläppen ska minska med minst 95 procent.

Vi menar också att EU bör verka för att det sätts skarpa slutdatum för användningen av olika fossila bränslen inom EU och även göra detsamma på COP 30.

Vi menar att det är avgörande att det nya 2040-målet utformas som ett mål för inhemska utsläpp. EU:s vetenskapliga klimatråd har nyligen avrått från att utforma 2040-målet som att delar av målet kan nås via köp av internationella krediter genom artikel 6.

Jag förutsätter att detta kommer att vara Miljöpartiets avvikande ståndpunkt.

Jag har också en fråga. Hur har processen sett ut efter att regeringen mer eller mindre har villkorat sitt stöd för 90-minskningsmålet? EU-nämnden har tidigare tagit upp kraven på bland annat klimatlagstiftning och LULUCF kopplat till skogssektorn. Bedömer regeringen att man nått

Anf. 104 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Jag tackar statssekreteraren för genomgången.

Vänsterpartiet anser att EU:s politik inte räcker för att vi ska nå 1,5-gradersmålet. Vi menar också att målet för 2040 borde vara nettonollutsläpp.

I den svenska ståndpunkten sägs egentligen ingenting om utsläppsminskningar. Jag tänker inte läsa upp en lång avvikande ståndpunkt utan konstaterar att vår avvikande ståndpunkt i detta ärende motsvarar dem vi har haft när Europas klimatmål för 2040 har diskuterats. Jag hänvisar till alltså till dessa tidigare avvikande ståndpunkter.

Jag har också en fråga. I regeringens förslag till ståndpunkt står det att man vill påverka andra stora utsläppare att göra mer och att COP 30 behöver resultera i ett utfall som syftar till att få fler att göra mer. Anser regeringen att även Sverige behöver göra mer?

Anf. 105 JYTTE GUTELAND (S):

Herr ordförande! Vi socialdemokrater kan hålla med om mycket av det som de andra oppositionspartierna har sagt. Vi tycker att ståndpunkten är lite smal och borde kunna vara mer matnyttig. Vi anser också att NDC:erna borde kopplas till det som vi driver för 2040 för egen del på EU-nivå.

Vi har i en tidigare avvikande ståndpunkt sagt att vi vill se 95 procent till 2040, och därför vill vi ha med följande efter ”Regeringen noterar dock att något skarpt förslag ännu inte presenterats eller antagits”, nämligen men vi verkar för 95 procent och för att det nya fastställda bidraget, NDC, ska ligga i linje med detta.

Vi tycker att det säger vilken ambitionsnivå vi vill ha och att ståndpunkten måste kompletteras med detta. Det är vår önskan.

Vi vill också, i linje med Vänsterpartiet, påpeka att man två gånger tar upp att ”andra stora utsläppare” ska göra mer. Detta nämns två gånger i en ganska smal ståndpunkt. Det betyder en förskjutning. Det är en sak att man vill ha förhandlingar på klimattoppmötet och se till att alla stora utsläppare tar sitt ansvar, såklart i likhet med att hela världen tar sitt ansvar, men att i en så tunn ståndpunkt påpeka två gånger att andra stora utsläppare ska göra mer kan man inte tolka som något annat än en förskjutning av politiken. Detta vill vi notera.

Om vi menar allvar med ett ledarskap handlar det också om att vi ska vara trovärdiga i att vi tar vårt ansvar. Först då kommer andra stora utsläppare att förstå att EU menar allvar.

Sedan är det bra att det finns meningar om att grön omställning kombineras med ökad konkurrenskraft. Den delen skriver vi absolut under på.

Anf. 106 Statssekreterare DANIEL WESTLÉN:

Till att börja med skulle jag vilja säga några ord om processen framåt. Jag tackar så mycket för kommentarerna och frågorna, som jag tycker är högst relevanta. Skälet till att jag vill berätta lite grann om processen är att jag tycker att några av de saker ni sa kanske passar bättre vid ett senare EU-nämndssammanträde. Jag återkommer till det.

Det vi ska göra nu är att diskutera EU:s NDC, processen för att ta fram den och hur den ska utformas. Den måste av naturliga skäl, anser regeringen, förhålla sig till det 2040-mål som EU ska fatta beslut om. Förmodligen kommer en allmän inriktning att antas den 18 september på ett extrainsatt rådsmöte. Som sagt kommer förslaget, som vi alltså ännu inte har sett, att presenteras den 2 juli.

Vi har redan ett beslut om 2050, då unionen ska passera nettonoll. Frågan är hur kurvan mellan 2025 – eller egentligen 2030 – och 2050 ska se ut. Det är det som ska diskuteras – 2040-målet. Ska vi gå brant nedåt nu, ska vi gå nedåt senare, ska vi gå linjärt eller hur ska vi göra? Det finns, som ni vet, olika scenarier för detta, och där har regeringen uttryckt sin ståndpunkt.

Det som sedan kommer att ske, när vi har satt nivån för var vi ska vara 2040, är att vi ska diskutera verktygen för att ta oss dit. Väldigt mycket av det som till exempel ledamoten Lasses lyfte upp är frågor om hur vi ska klara 2040-målet och vilka verktyg som borde vara på plats för det. Det blir kanske ett Fit for 90-paket eller ett Fit for 95-paket – vem vet var vi landar i diskussionen om målet. Det blir alltså också ett paket med lagstiftning som kommer att tas fram senare.

För att svara på frågan från Rebecka Le Moine: Man behöver ha en återkoppling här. Vi inser att det krävs en massa ytterligare åtgärder, och ny lagstiftning behöver komma på plats. När det gäller vårt ställningstagande att ställa oss bakom kommissionens förslag om 90 procent har vi sagt att vi inser att en massa olika saker kommer att behöva göras och komma på plats för att 90 procent ska kunna nås. Det är vårt medskick till kommissionen.

Detta ska inte ses som villkor, utan det ska ses som att vi redan när vi sätter ambitionsnivån och målet behöver ha någon sorts plan för hur den fossilfria energin ska komma fram, hur skogen ska kunna bidra, hur regelverk ska kunna ändras snabbt så att vi får mer effektiva processer och hur vi ska utbilda människor – alla dessa saker.

Se inte detta som villkor, utan se det som ett medskick till kommissionen om att vi behöver ha en plan för det här innan vi sätter nivån! *Ingen* kommer att gynnas av att EU misslyckas med sitt 2040-mål. Vi kan inte sätta ett mål som vi inte kommer att kunna nå och som vi redan i dag kan säga inte går att nå, ens med stor ansträngning. Det var processen.

Vad gäller NDC:n som sådan ska vi komma ihåg att den handlar om utsläppsminskningar och våra åtaganden om utsläppsminskningar. Det är precis vad den handlar om. Skälet till att vi inte säger exakt vilken siffra som ska stå i den är att vi vill att den ska kopplas ihop med vårt 2040-mål. Det är viktigt att vi gör det. Vi kan inte ha två dokument eller två beslut som säger olika saker, och därför kommer NDC:n att skickas in när 2040-målet är beslutat.

Jag tror för övrigt inte att de svenska inspelen har försenat processen att ta fram 2040-målet. Har de gjort det är det nog bra i så fall, för vi skickade med saker som kommissionen borde tänka på. Om de anser att de har behövt mer tid för att tänka på dem är det bra att de har tagit sig den tiden.

Avslutningsvis, när det gäller att andra ska göra mer, menar vi verkligen att andra behöver göra mer. Om hela världen hade haft en lika ambitiös klimatpolitik som vi i Europa har skulle vi klara 1,5-

gradersmålet, men vi är tyvärr inte där. Det finns ett gap. Så ja, det finns ett stort behov av att andra ska göra mer. EU behöver visa ledarskap. Vi behöver visa att klimatomställning fungerar tillsammans med bättre liv för människor och konkurrenskraft för företagen. Genom att visa detta kan vi visa det ledarskap som behövs för att andra ska vilja göra mer. Så ja, det är viktigt att andra gör mer.

Anf. 107 ILONA SZATMÁRI WALDAU (V):

Ordförande! Jag tackar statssekreteraren för svaret, men jag tycker inte att det riktigt framgick om regeringen också tycker att Sverige och EU behöver göra mer. Jag tror att vi alla är överens om att hela världen måste ställa om. Det är inte bara EU som behöver minska utsläppen, utan det måste hela världen göra. Men det innebär inte att Sverige och EU kan luta sig tillbaka och inte fortsätta att minska sina utsläpp.

Jag ställer därför om frågan: Anser regeringen att Sverige behöver göra mer? Och så lägger jag till: Anser regeringen att EU behöver göra mer?

Anf. 108 JYTTE GUTELAND (S):

Vänsterpartiet sa mycket av det som jag tänkte säga. Jag anser också att det saknas en viljeinriktning – vad det är man vill göra. Det är detta vi efterfrågar. Vi ifrågasätter inte att andra behöver göra mer, men hur får man andra att göra mer? Jo, genom att göra sitt eget jobb och vara trovärdig i argumentationen mot tredjeland. Detta saknas i ståndpunkten.

Anf. 109 REBECKA LE MOINE (MP):

Den senaste gången detta togs upp i EU-nämnden pratade man om LULUCF och att det är villkor – man radade upp för det första och för det andra:

”För det andra menar regeringen att EU för att uppnå målet inte kan förlita sig på svåruppnåeliga åtaganden för nettoupptaget i LULUCF-sektorn, som präglas av osäkerheter i metod och uppföljning samt naturliga variationer och begränsad möjlighet att på kort sikt påverka genom åtgärder. Regeringen bedömer att ett aktivt skogsbruk med hög tillväxt och användning av produkter från förnybar råvara bedöms ge högsta långsiktiga klimatnytta.”

Detta är bara tyckande som inte har någon vetenskaplig grund. Det är att skjuta ned framtiden, för vi skulle kunna göra mycket om vi på riktigt vågade se nyktert på LULUCF och fråga forskare som Rummukainen om vad som ger bäst klimatnytta i närtid. Det är inte kalavverkning, utan det är att minska det väldigt intensiva skogsbruk vi har. Detta sår man tvivel om, och man är beredd att kullkasta LULUCF-lagstiftning. Det tycker jag är beklagligt.

Jag undrar vad responsen på detta har blivit. Har man lyckats så tvivel inom hela EU? Är det Omnibus för LULUCF som regeringen ser som svaret på hur vi ska nå klimatmålen, exempelvis? Är det detta man ska komma med i EU:s position till COP 30?

Anf. 110 Statssekreterare DANIEL WESTLÉN:

Jag uppfattar i grunden två frågor. Den ena är om Sverige och Europa borde göra mer. Jag uppfattar att ledamoten Guteland hade ungefär samma

fråga. Den andra handlar om att utveckla kring LULUCF, och jag återkommer till det.

När det gäller frågan om huruvida Sverige och EU borde göra mer beror det lite på vad man menar. Redan de styrmedel som vi har på plats genom Fit for 55 kommer att leda oss till en utsläppsminskning på nästan 90 procent – några procentenheter lägre – till 2040 i Europa. Vi är nästan vid de 90 procent som vi tror att kommissionen kommer att föreslå. Vi får se i lagen, men det var vad man indikerade tidigare.

Frågan är: Har vi förutsättningarna på plats för att genomföra Fit for 55? Det är jag inte så säker på. Där behöver antagligen en hel del mer göras för att skapa förutsättningar för att ren energi ska finnas tillgänglig, för att människor ska vara utbildade, kunna hugga i, rita anläggningar och bygga dem, för att vi ska kunna bygga ut kraftnät och bygga järnväg – allt det konkreta arbete som behöver göras på marken – och, inte minst, för att genomföra tillståndsprocesser. Där tror jag att det behövs mycket mer, både i Sverige och på EU-nivå.

Jag tycker att regeringen har tagit tag i många av de frågor som handlar om förutsättningarna för klimatomställningen. Där låg vi kanske lite efter, men nu gör vi väldigt mycket. Även kommissionen arbetar hårt för att förenkla regelverk så att det ska gå snabbare att komma framåt utan att man för den sakens skull skulle ändra något i ambitionsnivån på klimatområdet eller, för den delen, på miljöområdet.

Behövs det fler nya styrmedel som leder till lägre utsläpp? Ja, det kanske är så. Det beror lite på var 2040-målet landar. Vi vet att det kommer att komma ändringar i ETS till exempel. Om det är något mer, eller något mer av samma, beror lite på vad ni menar med frågan. Jag säger ja men att det beror på vad ni menar. Mer behöver definitivt göras när det gäller förutsättningarna.

När det gäller ledamoten Le Moines fråga om LULUCF är det osäkert att förlita sig på LULUCF-sektorn. Det är stora variationer i kolupptaget. Att det finns en stor potential för kolupptag i skog och mark ser vi inte minst i riktiga data från Sverige. Vi har enorma upptag i skogen. Vissa år har de till och med varit större än utsläppen från fossila bränslen i Sverige. Vi har, om vi räknar som Finland, haft nettonegativa utsläpp i Sverige flera gånger, enskilda år. Om vi räknar så ligger vi väldigt nära nettonoll hela tiden, just för att vi har så stora upptag i skogen som i princip kompenserar för stora utsläpp från vissa sektorer, åtminstone en del år.

Men det här är osäkert – det svänger fram och tillbaka tiotals miljoner ton. Då säger regeringen att vi inte kan förlita oss på detta, underförstått att vi måste få bort utsläppen från de fossila bränslena för att kunna klara 2050-målen. Det kan inte vara så att man runt om i Europa pekar norrut, tittar på kartan, ser att det är mörkgrönt och säger: ”Där är det bra att vi ökar upptagen. Det kommer att göra att vi kan senarelägga vårt eget arbete med att fasa ut fossila bränslen från utsläppande sektorer.” Det är det viktiga i detta.

Jag tycker inte att det finns något problem med den ståndpunkt som vi har diskuterat tidigare, utan jag står fast vid uppfattningen att det är osäkert och att vi inte enbart bör förlita oss på det här.

Anf. 111 REBECCA LE MOINE (MP):

Ordförande! Jag ställde tidigare en fråga rörande om Sverige driver på för att få till stånd ett slutdatum för fossila bränslen. Är detta något som regeringen driver på för i EU-förhandlingen och något som man vill att EU ska ha i sin position? Det är min första fråga.

Sedan, när det gäller debatten om att det är andra länder som ska gå före, kan man titta på Climate Change Performance Index. Där har Sverige rasat från en toppplacering 2021, då vi var näst bäst och låg på andra plats. Nu ligger vi på plats 41. Med den här regeringen har vi den största utsläppsökningen på 15 år. Sverige bedöms missa alla nationella och EU-beslutade klimatmål på både kort och lång sikt. Omställningstakten har bromsat in, och resan mot nettonoll 2045 har helt avstannat, enligt de senaste underlagen från Naturvårdsverket.

Elektrifieringen av transportsektorn har bromsat in. OECD, EU, Klimatpolitiska rådet och Finanspolitiska rådet har sågat Sveriges nuvarande klimatpolitik för att den försenar och fördyrar klimatomställningen. Sverige är ett av de länder i EU vilkas utsläpp ökade allra mest 2024.

Det är viktigt att föra det till protokollet när det i den svenska ståndpunkten och från regeringens sida framhålls att det är andra länder som vi siktar in oss på. Det är de som ska höja sina ambitionsnivåer. Det är viktigt att ha med sig i diskussionen att vi har väldigt mycket att göra på klimatområdet.

Anf. 112 ORDFÖRANDEN:

Jag uppfattade det inte som någon fråga, men finns det något ytterligare som statssekreteraren vill tillägga?

Anf. 113 Statssekreterare DAN WESTLÉN:

Vad gäller frågan om slutdatum för fossila bränslen är det inte någonting som finns i Fit for 55, som är det paket som gäller för att nå 2030-målen.

När det väl finns ett mål för EU för 2040 kommer vi att återkomma till de nya lagstiftningar som behövs då. Jag antar att vi får anledning att återkomma till den frågan då. Regeringen kommer givetvis att då bereda en position om det.

Den andra frågan gällde rankning. Jag upplever inte att den handlar om den diskussion vi har här i dag om hur processen till EU:s NDC ser ut eller för den delen EU:s klimatpolitik och klimatmål. Jag kände att det kanske lite mer handlade om Sverige, så jag är inte säker på att det riktigt är rätt forum.

Jag tycker att slutsatsen var lite felaktig när vi talar om att andra länder behöver göra mer. Det regeringen säger i sin ståndpunkt är att vi vill att EU ska visa ett ledarskap och visa resten av världen att det går att ha en ambitiös klimatpolitik som skulle vara tillräcklig om alla gjorde lika som vi för att klara 1,5-gradersmålet, samtidigt som vi har tillväxt och att människor får bättre liv.

Det handlar inte om att vi säger att vi inte tänker göra vad vi ska. Det gör vi, men vi vill att andra ska göra mer. Vi vill få med oss dem genom att visa på ett positivt exempel: Detta är möjligt, och att visa ledarskap. Det är regeringens ståndpunkt och ingenting annat.

Anf. 114 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med avvikande ståndpunkter från Centerpartiet, Miljöpartiet, Vänsterpartiet och Socialdemokraterna.

Nästa är dagordningspunkt 5, Övriga frågor.

Anf. 115 Statssekreterare DANIEL WESTLÉN:

Jag har inget särskilt jag vill föredra där, men jag är beredd att svara på frågor.

Anf. 116 ORDFÖRANDEN:

Det finns inga frågor, och vi tackar så mycket för informationen och medverkan vid dagens sammanträde med EU-nämnden. Vi önskar trevlig helg och lycka till vid rådet.

Anf. 117 Statssekreterare DANIEL WESTLÉN:

Stort tack för det, och trevlig helg.

§ 1 Sysselsättningsfrågor, socialpolitiska frågor, hälso- och sjukvårdsfrågor samt konsumentfrågor	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD)	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 4 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD)	1
Anf. 5 ORDFÖRANDEN.....	2
Anf. 6 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD)	2
Anf. 7 ANNA VIKSTRÖM (S).....	3
Anf. 8 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD)	3
Anf. 9 ORDFÖRANDEN.....	3
Anf. 10 Statsrådet ACKO ANKARBERG JOHANSSON (KD)	3
Anf. 11 ORDFÖRANDEN.....	4
§ 2 Sysselsättningsfrågor, socialpolitiska frågor, hälso- och sjukvårdsfrågor samt konsumentfrågor	5
Anf. 12 ORDFÖRANDEN.....	5
Anf. 13 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD)	5
Anf. 14 ORDFÖRANDEN.....	5
Anf. 15 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD)	5
Anf. 16 ORDFÖRANDEN.....	6
Anf. 17 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD)	6
Anf. 18 ANNA VIKSTRÖM (S).....	6
Anf. 19 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD)	6
Anf. 20 ORDFÖRANDEN.....	7
Anf. 21 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD)	7
Anf. 22 ORDFÖRANDEN.....	7
Anf. 23 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD)	7
§ 3 Sysselsättningsfrågor, socialpolitiska frågor, hälso- och sjukvårdsfrågor samt konsumentfrågor	8
Anf. 24 ORDFÖRANDEN.....	8
Anf. 25 Statssekreterare KATARINA LUNDAHL	8
Anf. 26 ORDFÖRANDEN.....	8
Anf. 27 Statssekreterare KATARINA LUNDAHL	8
Anf. 28 MATILDA ERNKRANS (S).....	9
Anf. 29 ORDFÖRANDEN.....	9
Anf. 30 Statssekreterare KATARINA LUNDAHL	10
Anf. 31 ORDFÖRANDEN.....	10
Anf. 32 Statssekreterare KATARINA LUNDAHL	10
Anf. 33 MATILDA ERNKRANS (S).....	10
Anf. 34 Statssekreterare KATARINA LUNDAHL	10
Anf. 35 ORDFÖRANDEN.....	11
Anf. 36 Statssekreterare KATARINA LUNDAHL	11
Anf. 37 ORDFÖRANDEN.....	11

Anf. 38	Statssekreterare KATARINA LUNDAHL	11
Anf. 39	ORDFÖRANDEN.....	12
Anf. 40	Statssekreterare KATARINA LUNDAHL	12
Anf. 41	ORDFÖRANDEN.....	12
Anf. 42	Statssekreterare KATARINA LUNDAHL	12
Anf. 43	ORDFÖRANDEN.....	13
Anf. 44	Statssekreterare KATARINA LUNDAHL	13
Anf. 45	JYTTE GUTELAND (S)	13
Anf. 46	REBECKA LE MOINE (MP).....	14
Anf. 47	Statssekreterare KATARINA LUNDAHL	14
Anf. 48	ORDFÖRANDEN.....	14
Anf. 49	Statssekreterare KATARINA LUNDAHL	14
Anf. 50	MATILDA ERNKRANS (S)	14
Anf. 51	ORDFÖRANDEN.....	15
Anf. 52	Statssekreterare KATARINA LUNDAHL	15
Anf. 53	ORDFÖRANDEN.....	15
Anf. 54	Statssekreterare KATARINA LUNDAHL	15
Anf. 55	ORDFÖRANDEN.....	15
Anf. 56	Statssekreterare KATARINA LUNDAHL	15
Anf. 57	MATILDA ERNKRANS (S)	15
Anf. 58	Statssekreterare KATARINA LUNDAHL	16
Anf. 59	ORDFÖRANDEN.....	16
§ 4	Sysselsättningsfrågor, socialpolitiska frågor, hälso- och sjukvårdsfrågor samt konsumentfrågor	17
Anf. 60	ORDFÖRANDEN.....	17
Anf. 61	Statsrådet ANNA TENJE (M).....	17
Anf. 62	ORDFÖRANDEN.....	17
Anf. 63	Statsrådet ANNA TENJE (M).....	17
Anf. 64	ORDFÖRANDEN.....	18
Anf. 65	Statsrådet ANNA TENJE (M).....	18
Anf. 66	MATILDA ERNKRANS (S)	19
Anf. 67	Statsrådet ANNA TENJE (M).....	19
Anf. 68	ORDFÖRANDEN.....	19
Anf. 69	Statsrådet ANNA TENJE (M).....	19
§ 5	Transport-, telekommunikations- och energifrågor	20
Anf. 70	ORDFÖRANDEN.....	20
Anf. 71	Statssekreterare MAJA LUNDBÄCK	20
Anf. 72	ORDFÖRANDEN.....	20
Anf. 73	Statssekreterare MAJA LUNDBÄCK	20
Anf. 74	ORDFÖRANDEN.....	20
Anf. 75	ANNA LASSES (C).....	21
Anf. 76	PER-ARNE HÅKANSSON (S).....	21
Anf. 77	REBECKA LE MOINE (MP).....	21
Anf. 78	ORDFÖRANDEN.....	21
Anf. 79	Statssekreterare MAJA LUNDBÄCK	21
Anf. 80	MATILDA ERNKRANS (S)	22
Anf. 81	ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	22
Anf. 82	Statssekreterare MAJA LUNDBÄCK	22
Anf. 83	MATILDA ERNKRANS (S)	23
Anf. 84	ORDFÖRANDEN.....	23

Anf. 85	Statssekreterare MAJA LUNDBÄCK	23	2024/25:36
Anf. 86	ANNA LASSES (C).....	24	13 juni
Anf. 87	ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	24	
Anf. 88	REBECKA LE MOINE (MP).....	24	
Anf. 89	MATILDA ERNKRANS (S).....	25	
Anf. 90	Statssekreterare MAJA LUNDBÄCK	25	
Anf. 91	ORDFÖRANDEN.....	26	
Anf. 92	Statssekreterare MAJA LUNDBÄCK	26	
Anf. 93	ORDFÖRANDEN.....	26	
§ 6	Miljöfrågor	27	
Anf. 94	ORDFÖRANDEN.....	27	
Anf. 95	Statssekreterare DANIEL WESTLÉN	27	
Anf. 96	ORDFÖRANDEN.....	27	
Anf. 97	Statssekreterare DANIEL WESTLÉN	27	
Anf. 98	ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	28	
Anf. 99	Statssekreterare DANIEL WESTLÉN	28	
Anf. 100	ORDFÖRANDEN.....	28	
Anf. 101	Statssekreterare DANIEL WESTLÉN	28	
Anf. 102	ANNA LASSES (C).....	29	
Anf. 103	REBECKA LE MOINE (MP).....	30	
Anf. 104	ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	31	
Anf. 105	JYTTE GUTELAND (S)	31	
Anf. 106	Statssekreterare DANIEL WESTLÉN	31	
Anf. 107	ILONA SZATMÁRI WALDAU (V).....	33	
Anf. 108	JYTTE GUTELAND (S)	33	
Anf. 109	REBECKA LE MOINE (MP).....	33	
Anf. 110	Statssekreterare DANIEL WESTLÉN	33	
Anf. 111	REBECKA LE MOINE (MP).....	34	
Anf. 112	ORDFÖRANDEN.....	35	
Anf. 113	Statssekreterare DAN WESTLÉN	35	
Anf. 114	ORDFÖRANDEN.....	35	
Anf. 115	Statssekreterare DANIEL WESTLÉN	36	
Anf. 116	ORDFÖRANDEN.....	36	
Anf. 117	Statssekreterare DANIEL WESTLÉN	36	